

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор,
полковник внутрішньої служби,
к.ю.н., доцент

Олійник О.І.

«___»_____ 2020 р.

СИЛАБУС

навчального курсу «Гроші і кредит»

спеціальність 051 «Економіка»

форма навчання: денна

РОЗРОБНИК:

професор кафедри,
доктор економічних наук, професор

Кравчук А.В._____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри економіки та
соціальних дисциплін

Протокол № __ від «__»_____ 2020 р.

Кредити та кількість
годин:

4 кредити ECTS; години: 30 годин лекцій, 30 годин
семінарських занять, 16 практичних та 60 годин
самостійна робота.

Чернігів – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

**СИЛАБУС
навчального курсу «Гроші і кредит»
спеціальність 051 «Економіка»
форма навчання: денна**

Кредити та кількість годин: 4 кредити ECTS; години: 30 годин лекцій, 30 годин семінарських занять, 16 практичних та 60 годин самостійна робота .

Чернігів – 2020

Анотація курсу

Від розуміння світових фінансових процесів, інформаційного забезпечення та вміння ефективно використовувати сучасний грошово-кредитний інструментарій значною мірою залежить успіх та місце суб'єктів політико-економічних відносин у світовій ієрархії. У зв'язку з цим для держави, яка претендує зайняти належне місце в глобальному просторі, особливо актуальною стає підготовка фахівців, здатних аналізувати такі економічні явища, як фінанси, гроші, грошовий ринок та кредит, осмислювати зміни в їхньому функціонуванні та виробляти адекватні підходи в сучасній економічній політиці, а розвиток ринкових відносин зумовлює підвищення ролі фінансів, грошей і кредиту в різних галузях економіки України. Наукове розуміння проблем фінансів, грошей, грошового обігу, кредитних, податкових і бюджетних відносин є необхідною складовою становлення професійних економічних знань студентів. Тому важливе місце в підготовці висококваліфікованих фахівців відводиться навчальній дисципліні «Гроші і кредит».

Мета курсу. Метою викладання навчальної дисципліни «Гроші і кредит» є формування у курсантів наукових знань про фінанси, гроші та кредит, їх основні концепції, принципи побудови та функціонування грошових, кредитних, а також фінансових систем, розуміння суті та ролі фінансів, грошей та кредиту в ринковій економіці. Основні завдання навчальної дисципліни формування у курсантів практичних підходів до ефективної роботи з грошовими, кредитними та фінансовими ресурсами різних суб'єктів господарської діяльності, незалежно від їх організаційних форм та форми власності.

Організація навчання

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ I. Концептуальні засади функціонування та розвитку грошей						
1	Сутність і функції грошей	6	2			4
2	Грошовий обіг і грошові потоки	6		2		4
3	Грошовий ринок	6		2		4
4.	Грошові системи	8	2	2		4
5.	Інфляція та грошові реформи	10	2	2	2	4
6.	Валютний ринок і валютні системи	10	2	2	2	4
7.	Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	6		2		4
8.	Роль грошей у ринковій економіці	6		2		4
9.	Теорія грошей	8	2	2		4
Розділ II. Теоретичні основи формування кредитних відносин						
10.	Сутність і функції кредиту	8	2	2		4
11.	Форми, види і роль кредиту	10	2	2	2	4
12.	Теоретичні засади процента	10	2	2	2	4
13.	Фінансове посередництво на грошовому ринку	6		2		4
14.	Теоретичні засади діяльності комерційних банків	8	2	2		4
15.	Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	8	2	2	2	2
16.	Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	4		2		2
Всього годин за курсом		120	20	30	10	60

Завдання до семінарів та практичних занять
Плани семінарських занять
Тема 1. Сутність і функції грошей - 2 години
Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте зміст категорії гроші
2. Розкрийте зміст категорії походження грошей
3. Розкрийте зміст категорії природи грошей
4. Розкрийте зміст поняття гроші як гроші
5. Розкрийте зміст поняття гроші як капітал
6. Перелічіть основні форми грошей
7. Розкрийте зміст категорії повноцінні гроші
8. Розкрийте зміст категорії неповноцінні гроші
9. Розкрийте зміст категорії товарні гроші
10. Розкрийте зміст категорії кредитні гроші
11. Назвіть вимоги до якісних властивостей грошей
12. Перелічіть функції грошей

Література: основна № 1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 5,6, 7, 8, 9, 11.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки-2 години
Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте зміст категорії грошовий обіг
2. На які сектори поділяється сукупний грошовий оборот за економічним призначенням окремих грошових потоків
3. Перелічіть характеристики руху грошей, що обслуговують відносини обміну
4. Розкрийте зміст категорії фінансово-кредитний сектор грошового обороту
5. Розкрийте зміст категорії кредитний оборот
6. Розкрийте зміст категорії грошова маса
7. Розкрийте зміст категорії грошовий агрегат.

Література: основна № 1- 4, 5, 6,7, 8, 9, 10-11; допоміжна № 2,10,13,19,27.

Тема 3. Грошовий ринок -2 години
Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте зміст категорії грошовий ринок
2. Назвіть форми існування грошового ринку
3. Перелічіть основні суб'єкти грошового ринку
4. Назвіть об'єкти грошового ринку
5. Дайте визначення боргового зобов'язання
6. Дайте визначення неборгового зобов'язання
7. Наведіть визначення депозитних зобов'язань
8. Наведіть визначення позичкових зобов'язань
9. Перелічіть основні види інструментів грошового ринку
10. Розкрийте зміст категорії ринок грошей
11. Розкрийте зміст категорії ринок капіталів

Література: основна № 1- 4, 5, 6,7, 8, 9, 10-11; допоміжна № 2,10,13,19,27.

Тема 4. Грошові системи– 2 години.
Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте зміст категорії грошова система
2. Перелічіть основні риси сучасних грошових систем
3. Перелічіть основні елементи у складі вітчизняної грошової системи
4. Розкрийте зміст категорії тип грошової системи
5. Дайте визначення поняття біметалізму
6. Дайте визначення поняття монометалізму
7. У чому полягає призначення грошової системи в сучасних умовах

Література: основна № 1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 1, 3,6,8,9,11, 12, 13, 14, 17,19,24.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи – 2 години.
Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте зміст категорії інфляція
2. Назвіть основні специфічні особливості, притаманні сучасній інфляції
3. Розкрийте зміст категорії цінова інфляція

4. Розкрийте зміст категорії інфляція заощаджень
5. Розкрийте зміст категорії девальвація
6. Розкрийте зміст категорії повзуча інфляція
7. Розкрийте зміст категорії помірної інфляція
8. Розкрийте зміст категорії галопуюча інфляція
9. Розкрийте зміст категорії гіперінфляція
10. Розкрийте зміст категорії інфляція витрат
11. Розкрийте зміст категорії інфляція попиту
12. Дайте визначення поняття індекс споживчих цін
13. Дайте визначення поняття індекс цін виробника
14. Розкрийте зміст категорії дефлятор ВВП

Література: основна № 1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна №2,4,7,10,13,22, 27,29.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи - 2 години

Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте зміст категорії валюта
2. Розкрийте зміст категорії валютні відносини
3. Розкрийте зміст категорії СПЗ (спеціальні права запозичення)
4. Розкрийте зміст категорії конвертовані валюти
5. Розкрийте зміст категорії неконвертовані валюти
6. Розкрийте зміст категорії валютний ринок
7. Розкрийте зміст категорії валютна система
8. Розкрийте зміст категорії валютний курс
9. Перелічіть основні валютні операції
10. Дайте визначення поняття касові валютні операції
11. Дайте визначення поняття строкові валютні операції
12. Розкрийте зміст категорії форвардні операції
13. Розкрийте зміст категорії ф'ючерсні операції
14. Розкрийте зміст категорії опціонні операції
15. Розкрийте зміст категорії валютний курс
16. Розкрийте зміст категорії паритет купівельних спроможностей валют
17. Розкрийте зміст категорії режими валютних курсів

Література: основна 1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 4, 7, 9,10, 11, 16, 19,21,27, 28.

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика- 2 години

Питання семінарського заняття:

1. Перелічіть цілі накопичення грошей
2. Назвіть основні мотиви сукупного попиту на гроші
3. Які чинники впливають на формування параметрів попиту на гроші
4. Як формується пропозиція грошей на мікрорівні
5. Як формується пропозиція грошей на макrorівні
6. Які чинники впливають на зміну коефіцієнта мультиплікації.
7. Попит на гроші. Сутність, цілі та мотиви
8. Чинники впливу на попит на гроші
9. Особливості формування попиту на гроші в умовах економіки України
10. Поняття пропозиції грошей
11. Формування пропозиції грошей і його чинники

Література: основна 1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 4, 7, 9,10, 11, 16, 19,21,27, 28.

Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці- 2 години

Питання семінарського заняття:

1. Які існують періоди грошового обігу?
2. Які етапи формування українських грошей існують?
1. Яким чином гроші впливають на матеріальні інтереси суспільства?
2. Яким чином кількість грошей впливає на матеріальні інтереси суспільства?
1. Які проблеми конвертованості гривні існують?

Література: основна №1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 2,6,7,8,9,15,17,19,30.

Тема 9. Теорія грошей- 2 години.

Питання семінарського заняття:

1. Перелічіть основні постулати класичної кількісної теорії
  2. Опишіть рівняння обміну І. Фішера
  3. Назвіть, що не враховує формула Фішера
  4. Що впливає з рівняння обміну
  5. Перелічіть найбільш вагомі положення сучасного монетаризму
  6. Назвіть основні корективи, які внесли монетаристи у постулати класичної кількісної теорії
- Література: основна №1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 2,6,7,8,9,15,17,19.*

Тема 10. Сутність і функції кредиту. - 2 години.

Питання семінарського заняття:

- 1.Розкрийте зміст категорії кредит
2. Перелічіть основні елементи структури кредиту
3. Перелічіть основні функції кредиту
4. Назвіть основні принципи кредитування
5. Що є спільного та відмінного між кредитом та грошима, кредитом та фіскальнобюджетними відносинами

Література: основна № 1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 1, 2,3,4, 10, 11, 13, 14, 16, 19, 25.

Тема 11. Форми, види і роль кредиту. – 2 години.

Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте зміст категорії товарна форма кредиту
2. Розкрийте зміст категорії грошова форма кредиту
3. Перелічіть основні види кредитів
4. Розкрийте зміст категорії факторинг
5. Дайте визначення поняття лізинг
6. Дайте визначення поняття франчайзинг
7. Дайте визначення поняття кредитна лінія
8. Дайте визначення поняття револьверний кредит
9. Дайте визначення поняття овердрафт
10. Дайте визначення поняття бланковий кредит

Література: основна №1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 15, 16,17, 19, 30.

Тема 12. Теоретичні засади процента. - 2 години.

Питання семінарського заняття:

- 1.Розкрийте зміст категорії процент
2. Розкрийте зміст категорії норма позичкового процента
3. Розкрийте зміст категорії період нарахування процентів
4. Розкрийте зміст категорії реальні процентні ставки
5. Розкрийте зміст категорії номінальні процентні ставки
6. Розкрийте зміст категорії ринкова норма процента
7. Перелічіть основні способи нарахування процентів
8. Розкрийте зміст категорій прості та складні процентні ставки
9. Розкрийте зміст категорій фіксовані та плаваючі процентні ставки

Література: основна №1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 15, 16,17, 19, 30.

Тема 13. Фінансове посередництво на грошовому ринку. - 2 години.

Питання семінарського заняття:

- 1.Розкрийте зміст категорії фінансовий посередник
2. Перелічіть переваги фінансового посередництва
3. Назвіть основні небанківські фінансові посередники
4. Розкрийте зміст категорії договірні фінансові посередники
5. Розкрийте зміст категорії інвестиційні фінансові посередники
6. Перелічіть основні послуги фінансових посередників
7. У чому полягає економічне призначення фінансових посередників

Література: основна №1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 15, 16,17, 19, 30.

Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. - 2 години.

Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте зміст категорії банк
2. Коли виникли банки?
3. У чому сутність пасивних операцій банків
4. Склад власного капіталу банку
5. Статутний фонд банку і порядок його формування
6. З чого складаються депозитні ресурси банків?
7. Що належить до позичених коштів банків?
8. Кредитування банків центральним банком
9. Як здійснюється міжбанківське кредитування?
10. У чому сутність активних операцій банків?
11. Що таке ліміт кредитування і кредитна лінія?
12. Що таке кредитний ризик?
13. Які існують засоби мінімізації кредитного ризику?
14. Які існують форми забезпечення повернення кредиту?
15. Що таке кредитоспроможність позичальника?
16. Процентна ставка за банківськими кредитами
17. Що таке банківські інвестиції?
18. Які ризики притаманні банківським інвестиціям?
19. Які цілі інвестиційних операцій комерційних банків?
20. Назвіть основні види доходів і витрат банку
21. Регламентація капіталу банків
22. Регламентація банківської ліквідності
23. Регламентація банківських ризиків
24. Прибутковість банку і показники її вимірювання

Література: основна №1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 15, 16,17, 19, 30.

Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління - 1 година.

Питання семінарського заняття:

1. Розкрийте сутність еволюційного шляху створення центрального банку
2. Розкрийте сутність директивного шляху створення центрального банку
3. Чим обумовлений особливий правовий статус центрального банку
4. Назвіть основні функції центрального банку
5. Розкрийте зміст категорії грошово-кредитна політика
6. Перелічіть основні інструменти грошово-кредитної політики
7. Розкрийте сутність категорії операції на відкритому ринку
8. Розкрийте зміст категорії облікова політика
9. Розкрийте зміст категорії рефінансування банків
10. У чому полягають особливості режиму таргетування інфляції
11. Розкрийте зміст категорії політика експансії
12. Розкрийте зміст категорії політика рестрикції
13. Розкрийте зміст категорії політика рефляції

Література: основна №1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 15, 16,17, 19, 30.

Тема 16. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною - 1 година.

Питання семінарського заняття:

1. Що таке міжнародні валютно-кредитні установи та яке їх призначення?
2. Як формується капітал МВФ?
3. Які основні типи програм використовує МВФ у відносинах з Україною?
4. Які інституції входять до Групи Світового банку?
5. Як формуються ресурси МБРР?
6. Дайте характеристику міжнародним регіональним валютно-кредитним організаціям
7. Які проекти кредитує МБРР в Україні?
8. Які цілі створення ЄБРР? Основні напрями його співробітництва з Україною
9. Охарактеризуйте основні інструменти фінансування, що застосовує у своїй діяльності ЄБРР

10. У чому полягає специфіка діяльності ЄБРР
11. У чому полягає специфіка Банку міжнародних розрахунків
12. Які основні функції виконує Банк міжнародних розрахунків?
13. Хто є клієнтами Банку міжнародних розрахунків?

Література: основна №1- 4, 5, 6,7, 8, 10-11; допоміжна № 15, 16,17, 19, 30.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно підготувати запропоновані питання з кожної теми. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

Розділ I. Концептуальні засади функціонування та розвитку грошей

Тема 1. Сутність і функції грошей

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: еволюція форм грошей, класифікація форм грошей, функції грошей. Підготовка до понятійного диктанту

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Проблема функцій грошей в економічній теорії. Суть, сфера використання та особливості реалізації функцій міри вартості, засобу обігу, засобу платежу, засобу нагромадження, світових грошей. Взаємозв'язок функцій грошей. Вплив на функції грошей зміни вартості грошей. Якісні властивості грошей.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Історизм розвитку грошових форм
2. Історія обігу грошей на території України
3. Монети: історія та сучасність
4. Світовий та вітчизняний досвід використання електронних грошей
5. Сучасна практика використання квазігрошових форм

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: форми грошового обороту та їхня характеристика, класифікація безготівкових розрахунків, особливості грошової маси в Україні, основні принципи організації готівкового і безготівкового грошових оборотів. Самотестування. Самоперевірка знань шляхом визначення величини агрегатів грошової маси, кількості грошей, необхідних для безінфляційного обігу, швидкості обігу грошей. При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Грошові потоки та їх балансування.

Сектори готівкового та безготівкового обороту.

Вторинна емісія депозитних грошей комерційними банками.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Способи вимірювання грошової маси у вітчизняній та світовій практиці
2. Форми готівкових і безготівкових розрахунків у сучасній практиці
3. Вексель: форми та функції у ринковій економіці
4. Чекові розрахунки у сучасній банківській практиці.
5. Форми готівкових і безготівкових розрахунків у сучасній практиці
6. Вексель: форми та функції у ринковій економіці
7. Чекові розрахунки у сучасній банківській практиці

Тема 3. Грошовий ринок

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: основні інститути грошового ринку, мотиви і чинники попиту на гроші, механізм формування пропозиції грошей на мікро- та макрорівнях, сутність грошово-кредитного мультиплікатора, Міжбанківська валютна біржа України та її вплив на грошовий ринок.

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Особливості прояву на грошовому ринку попиту, пропозиції та ціни.

Інституційна модель грошового ринку.

Графічна модель грошового ринку.

Вплив на ринок змін у пропозиції грошей та у попиті на них.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Характеристика неборгових зобов'язань як фінансових інструментів грошового ринку
2. Місце боргових зобов'язань у системі фінансових інструментів грошового ринку
3. Заощадження та інвестиції у механізмі грошового ринку

Тема 4. Грошові системи

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: суть грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни, основні типи грошових систем та їхня еволюція, структурні елементи національної грошової системи України, системи металевих обігу (біметалізм та монометалізм), створення і розвиток грошової системи в Україні, акредитив як форма організації розрахунків, грошова реформа в Україні. Самотестування. Підготовка до понятійного диктанту.

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Регульовані та саморегульовані грошові системи.

Створення та розвиток грошової системи України.

Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні.

Методи державного регулювання грошового обороту та грошового ринку.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Грошові системи минулого та сучасності
2. Створення та розвиток грошової системи незалежної України
3. Характеристика грошової системи _____ назва країни
4. Грошово-кредитна політика у системі державного регулювання грошового обороту
5. Монетарні інструменти управління грошово-кредитним ринком у світовій практиці
6. Грошово-кредитна політика – ключовий механізм грошової системи
7. Процентна політика НБУ та оцінка її ефективності
8. Політика обов'язкових резервів: практика застосування в зарубіжних країнах та в Україні

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: особливості інфляції на сучасному етапі, соціально-економічні наслідки інфляції, «шокова терапія», порядок проведення грошових реформ. Самотестування. Самоперевірка знань шляхом розрахунку базисних та ланцюгових індексів інфляції за звітний рік, визначення темпу інфляції, використовуючи «правило величини 70», визначення кількості років, необхідних для подвоєння рівня цін

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Соціально-економічні наслідки інфляції.

Кейнсіанський підхід до регулювання інфляції.

Заходи антиінфляційної політики ринкового спрямування.

Особливості інфляційного процесу в Україні.

Особливості проведення грошової реформи в Україні.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Інфляція: фактори впливу та інструменти регулювання
2. Грошові реформи у незалежній Україні
3. Грошові реформи в Україні у XX-XXI століттях
4. Передумови та результати грошових реформ у пострадянських країнах
5. Грошові реформи у постсоціалістичних країнах
6. Грошові реформи XXI ст. у світовій практиці

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність валюти та її конвертованість, функції валютного курсу, еволюція валютних систем, складові елементи національної валютної системи. Самотестування. Самоперевірка знань шляхом розрахунку відносної маржі (спреду) комерційного банку за відповідним рівнем курсів валют, визначення фінансового результату підприємства в гривнях після завершення розрахунків за контрактами у валюті

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Характеристика конверсійних валютних операцій.

Сутність та методи валютного регулювання.

Валютні інтервенції (девізна політика).

Регулювання сальдо платіжного балансу.

Формування та використання золотовалютних резервів.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Валюта як інструмент реалізації валютних відносин
2. Роль валютного курсу у міжнародних економічних відносинах
3. Сучасні режими валютного курсу
4. Форвардні та ф'ючерсні операції на валютному ринку
5. Касові та строкові операції на валютному ринку
6. Валютні опціони – інструмент хеджування валютного ризику
7. Створення та сучасний стан валютної системи України
8. Світова валютна система: минуле і сучасність
9. Історія та сьогодення європейської валютної системи

10. Валютна система _____ назва країни
11. Роль валютної політики у реалізації валютних відносин
12. Валютне регулювання як складова валютної політики
13. Платіжний баланс як інструмент валютного регулювання
14. Конвертованість валюти. Проблеми конвертованості гривні
15. Реальний валютний курс: сутність, механізм визначення та використання
16. Золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання
17. Міжнародні ринки грошей та капіталів

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика

Здатність визначати та характеризувати особливості формування та реалізації грошово-кредитної політики в Україні. Поняття грошей, грошового обігу; розуміти роль держави в роботі економіки. Знати сутність та особливості процесу формування попиту та пропозиції грошей. Уміти класифікувати цілі грошово-кредитної політики в залежності від методів регулювання грошового обігу. Здатність формувати пропозиції щодо застосування різних типів грошово-кредитної політики в залежності від економічних умов. Здатність до подальшого самонавчання та навчання інших осіб. Самотестування. Самоперевірка знань

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Вплив уряду та державного бюджету на пропозицію грошей.

Узагальнення процесу формування пропозиції грошей та роль грошово-кредитної політики.

Особливості визначення і формування грошово-кредитної політики в Україні.

Інструменти реалізації грошово-кредитної політики.

З цієї теми передбачений наступний перелік тем рефератів:

1. Сутність кількісної теорії грошей та причини її виникнення
2. Внесок Дж. Кейнса у розроблення кількісної теорії грошей
3. Монетаризм та його сучасне застосування
4. Кон'юнктурна теорія грошей М. Туган-Барановського

Тема 8. Роль грошей у ринковій економіці

Здатність оцінювати специфіку функціонування грошей на етапі становлення ринкових відносин та їх подальшого розвитку, знати сутність грошей, грошового обігу, грошової маси. Розуміти проблемні аспекти та перспективи розвитку національної та світової економічних систем. Уміти аналізувати особливості застосування монетарних інструментів регулювання економіки на мікро- та макrorівні. Здатність формувати пропозиції щодо розвитку грошових відносин держави та світу. Відповідальність за розроблені рекомендації з урахуванням причинно-наслідкового зв'язку між подіями та явищами. Самотестування. Самоперевірка знань

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Переваги монетарної економіки перед бартерною.

Дискусії щодо нейтральності грошей у процесі відтворення.

Передавальний механізм впливу грошей на реальну економіку.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Цілі та мотиви попиту на гроші як предмет досліджень у теорії грошей
2. Сутність і механізм формування пропозиції грошей
3. Заощадження та інвестиції у механізмі грошового ринку
4. Бюджетний дефіцит та його вплив на пропозицію грошей

Тема 9. Теорія грошей

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: загальні методологічні основи кількісної теорії грошей, «Кон'юнктурний» варіант М. І. Туган-Барановського. Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм внесок Дж. М. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей. Самотестування. Самоперевірка знань

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Сучасний монетаризм як напрям розвитку кількісної теорії.

Внесок М. Фрідмана в розробку монетарної політики.

Сучасний кейнсіансько-неокласичний синтез.

Грошово-кредитна політика України у світлі грошових теорій.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Генеза теорії грошових відносин
2. Монетаристські теорії грошей та економічна політика держав
3. Проблема грошей в економічних концепціях кейнсіанства і монетаризму
4. Сучасні грошові теорії як підґрунтя для реалізації економічної політики держав
5. Вплив М.І. Тугана-Барановського на розвиток монетарної теорії
6. Внесок українських науковців у розвиток теорії грошей

Розділ II. Теоретичні основи формування кредитних відносин

Тема 10. Сутність і функції кредиту

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: функції кредиту та їх особливості, види забезпечення кредитів, різниця між банківським і комерційним кредитом, кредитоспроможність клієнта, роль кредиту у сфері грошового обороту, споживчий кредит в Україні. Самотестування.

При самостійному засвоєнню теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту.

Функції кредиту. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Види кредитування населення у сучасній банківській практиці
2. Лізинг як форма банківського кредитування
3. Світова та вітчизняна практика комерційного кредиту

Тема 11. Форми, види і роль кредиту

Розглянути критерії класифікації кредиту та форми, характеристики окремих видів кредиту, сутність позичкового проценту та роль кредиту в ринковій економіці. Після вивчення зрозуміти критерії класифікації кредиту, його форми; розглянути характеристики окремих видів кредиту; усвідомити механізм, форми забезпечення та страхування банківських кредитів; зрозуміти сутність, види та вимірники процента; розглянути роль кредиту у розвитку економіки України. Самотестування. Самоперевірка знань

При самостійному засвоєнню теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Макро- та мікроекономічні межі, кількісна та якісна межі кредиту: сутність і наслідки їх порушення.

Роль кредиту в ринковій економіці.

Роль кредиту у розвитку економіки.

Розвиток кредитних відносин в економіці України.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Роль міжбанківського кредитування у банківській діяльності
2. Сутність і особливості державного кредиту

Тема 12. Теоретичні засади процента

Самоперевірка знань шляхом розрахунку відсотків за користування позикою, суми вкладу з відсотками, реальний дохід вкладника з точки зору купівельної спроможності, розрахунку суми до погашення при різних способах нарахування %: 1) звичайні відсотки з точним числом днів; 2) звичайні відсотки з приблизним числом днів; 3) точний відсоток з точним числом днів, складання графіку обслуговування боргу

При самостійному засвоєнню теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Теорія вибору портфеля активів.

Поведінка ринкових процентних ставок.

Ризикова та строкова структура процентних ставок.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Роль кредиту у розвитку підприємницької діяльності
2. Роль банківського кредиту у системі кредитних відносин
3. Технологія банківського кредитування
4. Світова та вітчизняна практика споживчого кредитування
5. Роль кредиту у міжнародних економічних відносинах

Тема 13. Фінансове посередництво грошового ринку

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: види фінансових посередників, перелік проблем макро- і мікрорівня, які вирішують фінансові посередники, відмінності між банківськими і небанківськими фінансовими посередниками. Самотестування. Підготовка до презентації доповіді

При самостійному засвоєнню теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва.

Роль небанківських фінансово-кредитних установ на грошовому ринку.

Економічне призначення та класифікація небанківських фінансово-кредитних установ.

Характеристика основних видів договірних та інвестиційних фінансових посередників.

Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ в Україні.

Державне регулювання діяльності фінансових посередників.

Інновації у фінансовому посередництві.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Роль і види фінансових посередників на грошовому ринку
2. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва
3. Банківництво в Західній Україні
4. Створення та розвиток банківської системи незалежної України
5. Проблеми капіталізації українських банків
6. Банківські кризи: причини виникнення та шляхи подолання
7. Види та інструментарій фінансово-кредитних установ інвестиційного типу
8. Види та інструментарій договірних небанківських фінансово-кредитних установ
9. Страхові компанії у системі фінансового посередництва
10. Особливості діяльності недержавних пенсійних фондів

Тема 14. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: еволюція та розвиток комерційних банків в Україні, статутний фонд комерційного банку і порядок його формування, види банківських операцій, сутність пасивних та активних операцій банку, ліквідність банківських активів та його групи. Самотестування. Самоперевірка знань шляхом визначення суми резервів по внесках до запитання та строкових депозитах, номінальної ставки, заповнення Балансового звіту комерційного банку.

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Стабільність банків і механізм її забезпечення.

Економічні нормативи діяльності комерційних банків.

Прибутковість як елемент банківської стабільності.

Становлення та розвиток комерційних банків в Україні.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Еволюція ролі комерційних банків в економічному житті суспільства
2. Грошово-кредитні операції на території України: погляд у минуле
3. Призначення та класифікація сучасних банківських установ
4. Механізм організації сучасного банку: світовий та вітчизняний досвід
5. Механізм формування ресурсної бази комерційного банку
6. Депозитні операції у системі формування ресурсної бази банку
7. Кредитування у системі активних операцій банку
8. Інвестиційна діяльність вітчизняних комерційних банків
9. Сучасні банківські технології у світовій і вітчизняній практиці
10. Діяльність зарубіжних банків в Україні

Тема 15. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: грошово-кредитна політика НБУ, відносини центральних банків з органами державної влади, механізми надання ломбардних кредитів, структура золотовалютних резервів НБУ. Самотестування. Підготовка до понятійного диктанту

При самостійному засвоєнні теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Організаційно-правовий статус центральних банків.

Національний банк України – центральний банк держави.

Особливості становлення НБУ.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Місце та роль центрального банку у банківській системі
2. Особливості діяльності центральних банків в умовах глобалізації грошових ринків
3. Національний банк як центральний банк української держави
4. Емісійна діяльність Національного банку
5. НБУ як банк банків
6. Банківський нагляд в Україні
7. Національний банк України – банкір і фінансовий агент уряду
8. Проблема незалежності Центрального банку
9. Курсове та інфляційне таргетування як альтернативні проміжні цілі монетарної політики
10. Співпраця НБУ з міжнародними фінансовими організаціями та провідними банками зарубіжних країн
11. Роль та компетенція Європейської системи центральних банків
12. Діяльність центрального банку _____ назва країни

Тема 16. Міжнародні фінансово - кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Міжнародний валютний фонд (МВФ) Бреттон-Вудські інститути, Світовий банк, Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ), Міжнародний центр із врегулювання інвестиційних спорів (МЦВІС),

Міжамериканський банк розвитку (МаБР), Африканський банк розвитку (АФБР), Азіатський банк розвитку (АзБР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Чорноморський банк торгівлі і розвитку (ЧБТР). Самотестування. Підготовка до презентації доповіді.

При самостійному засвоєнню теми слід звернути увагу на основні проблеми:

Інтеграційні процеси та створення міжнародних валютно-кредитних установ.

Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції.

Європейський банк реконструкції та розвитку.

Перспективи співпраці НБУ з БМР.

З цієї теми передбачений наступний **перелік тем рефератів:**

1. Міжнародні та регіональні валютно-кредитні установи у системі координації міжнародних валютних відносин

2. МВФ у системі валютного регулювання

3. Регіональні валютно-кредитні установи у системі міждержавного валютного регулювання

4. Кредитна діяльність Міжнародного валютного фонду

5. Співпраця України з МВФ

6. Світовий банк та Україна

7. Європейські регіональні фінансово-кредитні інституції та Україна

8. ЄБРР: проекти для України

9. Особливості діяльності Чорноморського банку торгівлі та розвитку

10. Особливості діяльності регіональних банків розвитку

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
1	Сутність і функції грошей	1	1	-	-
2	Грошовий обіг і грошові потоки	3	1	2	
3	Грошовий ринок	3	1	2	
4.	Грошові системи	3	1	2	
5.	Інфляція та грошові реформи	6	1	2	3
6.	Валютний ринок і валютні системи	6	1	2	3
7.	Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	3	1	2	
8.	Роль грошей у ринковій економіці	3	1	2	
9.	Теорія грошей	3	1	2	
10.	Сутність і функції кредиту	3	1	2	
11.	Форми, види і роль кредиту	6	1	2	3
12.	Теоретичні засади процента	6	1	2	3
13.	Фінансове посередництво на грошовому ринку	3	1	2	
14.	Теоретичні засади діяльності комерційних банків	3	1	2	
15.	Центральні банки в системі монетарного та банківського управління	5	1	2	2
16.	Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	3	1	2	
Разом				60	
Іспит				40	
Всього				100	

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;
- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще один бал за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;
- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 2 бали за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні завдання оцінюються викладачем до 3 балів, за виконання індивідуальних завдань згідно запропонованих тем. Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на заліку, на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання для складання заліку:

1. Наукові погляди на походження, сутність та вартість грошей
2. Форми грошей та їх якісні властивості
3. Функції грошей: сутність та взаємозв'язок
4. Роль грошей у ринковій економіці
5. Методологічні основи кількісної теорії грошей. Класична кількісна теорія грошей
6. Трансакційний варіант кількісної теорії І. Фішера
7. Кон'юнктурний варіант М.І. Тугана-Барановського
8. Кембриджська версія кількісної теорії грошей
9. Внесок Дж. М. Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей
10. Сучасний монетаризм як напрям розвитку кількісної теорії грошей
11. Сучасний кейнсіансько-неокласичний синтез у теорії грошей
12. Сутність, економічна основа та структура грошового обороту
13. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування
14. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати. Грошова база
15. Швидкість обігу грошей: поняття та фактори, що її визначають
16. Закон грошового обігу
17. Механізм зміни маси грошей в обороті (первинна та вторинна емісія, грошово-кредитний мультиплікатор)
18. Сутність, особливості функціонування, інституційна модель та структура грошового ринку
19. Поняття та мотиви попиту на гроші. Чинники впливу на попит на гроші
20. Пропозиція грошей: поняття та чинники впливу на її формування
21. Графічна модель грошового ринку
22. Сутність, класифікація та структура грошових систем
23. Характеристика грошових систем металевих та паперово-кредитного обігу
24. Створення та розвиток грошової системи України
25. Грошово-кредитна політика центрального банку: сутність, типи, цілі
26. Інструменти грошово-кредитної політики

27. Проблема монетизації бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту
28. Сутність, види, вимірювання, причини інфляції
29. Соціально-економічні наслідки інфляційних процесів та методи державного регулювання інфляції
30. Особливості інфляційного процесу в Україні
31. Сутність та види грошових реформ
32. Особливості проведення грошової реформи в Україні
33. Сутність валюти та валютних відносин. Класифікація валюти
34. Загальні засади функціонування валютного ринку
35. Поняття та економічна основа валютних курсів. Режими валютних курсів. Чинники впливу на валютний курс та механізм його регулювання
36. Функції та операції валютного ринку
37. Поняття та класифікація валютних систем
38. Національна валютна система: поняття, елементи
39. Еволюція світової валютної системи
40. Розвиток європейської валютної системи
41. Сутність та методи валютного регулювання
42. Сутність та структура кредиту. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту
43. Теоретичні концепції кредиту
44. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування
45. Форми та види кредиту
46. Загальна характеристика банківського, міжгосподарського, споживчого, державного, міжнародного кредиту
47. Економічні межі кредиту та наслідки їх порушення
48. Функції кредиту та його роль у розвитку економіки
49. Розвиток кредитних відносин в Україні в перехідний період
50. Позичковий процент: сутність, функції та роль у суспільстві
51. Сутність, призначення та види фінансового посередництва
52. Економічна сутність та функції банків
53. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи. Особливості побудови банківської системи України
54. Механізм забезпечення стабільності банківської системи та банківської діяльності
55. Призначення, роль, класифікація та характеристика небанківських фінансово-кредитних установ. Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні
56. Причини, шляхи створення та організаційно-правовий статус центральних банків
57. Основні напрями діяльності центральних банків у сучасних умовах
58. Національний банк України – центральний банк держави
59. Призначення, походження та класифікація комерційних банків. Особливості діяльності комерційних банків в Україні
60. Класифікація та характеристика операцій банків
61. Банківські послуги: види, характеристика
62. Міжнародний валютний фонд: функції, співробітництво з Україною
63. Світовий банк: цілі, структура, співробітництво з Україною
64. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції: загальна характеристика, основні напрями діяльності
65. Європейський банк реконструкції та розвитку: мета функціонування, пріоритети діяльності в Україні
66. Банк міжнародних розрахунків: функції та перспективи співпраці з Україною

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не даватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” № 2121-III від 7 грудня 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/B_zakon/law_BBD.pdf.
2. Закон України “Про Національний банк України” № 679-XIV від 20 травня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/B_zakon/law_NBU.pdf.
3. Указ Президента України “Про грошову реформу в Україні” *Вісник НБУ*. 1996. №5.
4. Александрова М. М Гроші. Фінанси. Кредит: Навч.-метод. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К: ЦУЛ, 2002. 336 с.
5. Алексєєв І. В. Гроші та кредит: Навч. посіб. Львів: Видав-во НУ “Львівська політехніка”, 2004. 168 с.
6. Вовчак О. Д. Гроші та кредит: навчальний посібник. К. Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
7. Гальчинський А. Теорія грошей: навч. посіб. К.: Видавництво “Основи”, 2001. 411 с.
8. Гроші та кредит: навчальний посібник / Щетинін А. І. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с
9. Гроші та кредит. – Вид. 2-ге, змін. й доп. / За ред. проф. Б. С. Івасіва. Тернопіль: Карт-Бланш, 2005. 528 с.
10. Гроші та кредит: підручник. - 4-те вид., перероб. і доп.; за заг. ред. М. І. Савлука. К.: КНЕУ, 2006. 744 с.
11. Демківський А. В. Гроші та кредит: Навч. посіб. К.: Дакор, 2007. 528 с.
12. Жваненко С.А. Гроші та кредит. 3-є видання. К.: Центр учбової літератури, 2019. 352 с
13. Лагутін В. Д. Гроші та грошовий обіг: Навч. посіб. 5-те вид., стер. К.: Т-во “Знання”, КОО, 2013. 199 с.
14. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Т-во “Знання”, КОО, 2012. 215 с.
15. Михайловська І. М. Гроші та кредит: Навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2006. 432 с.
16. Носов О. Ю. Грошові системи: становлення та розвиток: монографія. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2008. 552 с.
17. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит: навч. посіб. / під ред. проф. Л. О. Дробозіної. Рівне: Видавнича агенція “Вертекс”, 2001. 352 с.
18. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Тимохова Г. Б.: Нар. укр. акад. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 592 с.
19. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2008. 535 с.
20. Щетинін А. І. Гроші та кредит: Підручник. Вид. 2-ге, перероб та доп. К: Центр навчальної літератури, 2008. 432 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Офіційний сайт Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua>
Офіційний сайт Міністерства фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/>
Асоціація українських банків <http://www.aub.com.ua>
Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг <http://www.dfp.gov.ua>
Офіційний сайт Національного банку України <http://www.bank.gov.ua>